

СТАНОВИЩЕ

от д-р Юлиана Младенова Матеева, заемаща академична длъжност „доцент“, относно дисертационен труд на тема: „Митническо разследване“, разработен от Тая Райчева Петрова, редовен докторант в професионално направление 3.6. Право (Наказателно процесуално право) към катедра „Наказателноправни науки“ на Университета за национално и световно стопанство

Със заповед № 77/18.01.2023 г. на Зам-ректора по НИД на Университета за национално и световно стопанство съм назначена за член на научно жури във връзка със защитата на Тая Райчева Петрова, редовен докторант в катедра „Наказателноправни науки“, с оглед защита на дисертационен труд в професионално направление 3.6. Право (Наказателно-процесуално право).

Трудът е в обем от 239 страници и е разработен в следната структура: увод, четири глави, заключение, приложения, използвана литература. Библиографската справка обхваща 101 заглавия, от които 96 на български език и 5 – на чужд език. В изложението има 8 фигури. Бележките под линия са 347.

Темата на дисертационния труд е актуална, наказателнопроцесуалната дейност на митническия разследващ инспектор и митническите органи досега не е била предмет на самостоятелна научна разработка.

Дисертацията е добре структурирана, има известен дисбаланс между главите, като, напълно обяснимо, акцентът е поставен върху втора и трета глава. Написаното в увода би могло и да се изведе от текста на дисертацията, доколкото съдържанието му е предмет на автореферата.

Законодателното решение, служители на митническата администрация, т.е. органи на изпълнителната власт, да осъществяват действия по разследване, докторантът отчита като правилно и успешно. В същото време, на база изследване на националното законодателство, са изведени някои противоречия между статута на останалите разследващи органи и този на разследващия митнически инспектор. Въз основа на това са направени аргументирани предложения *de lege ferenda* както по отношение на ЗМ, така и спрямо съответните текстове на НПК. Те заслужават да бъдат подкрепени и забелязани от законодателя, защото ще облекчат практиката. Бих открийла следните:

1. Предложението за синхронизиране условията за кандидатстване, свързани с българско гражданство и „чисто“ съдебно минало (на база разпоредбата на чл. 162, т. 4 от ЗСВ по отношение на

следователите и изобщо магистратите), както и относно назначаването, полагане на клетва, обособяване статута на разследващите митнически инспектори в отделна глава в ЗМ; изискването за висше юридическо образование за всички разследващи органи.

2. Предложението да се допълни разпоредбата на чл.13, ал.1 ЗСРС и се добави ДМРР в АМ като структура с правомощие да иска от съда разрешение за прилагане на СРС.

3. Предложението да се възстанови разпоредбата на чл. 201, ал.1 НПК (отм.), която предвиждаше оперативна самостоятелност на следователя и разпростирането на действието ѝ върху всички разследващи органи. Давам си сметка и за евентуалните рискове от подобна промяна, но в същото време, при настоящото положение на пълна процесуална подчиненост на разследващите от прокурора, принципът на независимост се оказва силно задушен, да не кажем, че изобщо не съществува. Заслужава да се подкрепи и предложението, ако в престъплението е участвал митнически служител, разследването да се провежда от следовател.

4. Предложението за включването и на митническите служители във възможността за самостоятелно изпълнение на искания за международно сътрудничество за трансгранично наблюдение и контролирана доставка, извън понастоящем предвидената участие само в съвместни екипи, заедно с други, законово оправомощени, държавни органи и в тази връзка – предложената промяна в чл. 476, ал.7 НПК.

5. На последно, но не по значение, място поставям много сполучливото попадение на автора с констатацията, че ЗМВР и ЗМ недопустимо преуреждат или доуреждат правила, отнасящи се до материя, поначало кодифицирана в НПК.

Предложенията *de lege ferenda* са обосновани от предхождащото ги изложение, протичат от него и са негов логичен резултат. Видно е, че професионалната дейност на докторанта оказва влияние върху научната работа и това е намерило израз в силно практическата насоченост на изследването. Това, разбира се, следва да бъде оценено положително.

Авторефератът коректно отразява основните постановки, залегнали в труда. Направените публикации са три статии и два доклада. Макар тематиката на някои от тях (съкратено съдебно следствие и видеоконференцията в наказателния процес) да не е пряко свързана с темата на дисертационния труд, те несъмнено са в сферата на научната специалност, в която се защитава трудът. Зачисляването на докторанта е станало преди влизане в сила на промените в ЗРАСРБ от 2018 г., но въпреки това заслужава да се посочи, че, чрез тези публикации, се гарантира съответствие с минималните национални изисквания за

придобиване на образователната и научна степен „доктор“, ако такова съответствие би било потребно.

Ще си позволя една препоръка към автора: научните достойнства на един труд не следва да се градят на подчертаване недостатъците на други и на тяхна база – необходимостта от ново изследване. Добрият тон и академичната етика предполагат въздържане от подобни оценки, дори когато в тях се съдържат несъмнени констатации и се цитират чужди оценки в същия смисъл. По-скоро, помоему, трябва да се обоснове необходимостта от надграждане. Извън това, текстът има нужда да бъде отново огледан и да бъдат отстранени остатъци от стари редакции, забелязват се и повторения – например в предложенията *de lege ferenda*, т. 3.4., и в четвъртата (изречение второ), и в петата подточка са формулирани еднакви предложения по повод чл. 16, ал.1, т. 11 от ЗМ.

Ще отправя и един въпрос към докторанта: намира ли, че са налице основания за предложение *de lege ferenda* да бъде допълнен и текста на чл. 302, т. 1 от НК, касателно фигурата на разследващия митнически инспектор като възможен субект на квалифицирания пасивен подкуп, след като в текста, наред с лицето, което заема отговорно служебно положение, съдията, съдебния заседател и прокурора, са изброени следователя, полицейския орган и разследващия полицаи?

Дисертационният труд удовлетворява изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, съдържа научни и научно-приложни резултати, представляващи оригинален принос в науката, и доказва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания в областта на наказателния процес и способност за разработване на самостоятелни научни изследвания.

Отправените бележки не хвърлят сянка върху изтъкнатите качества на представения за рецензиране труд. Той заслужава висока оценка,. По тази причина, ще гласувам убедено „положително“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по Наказателен процес на Таня Райчева Петрова, редовен докторант в професионално направление 3.6. Право (Наказателен процес) към Катедра „Наказателноправни науки“ на Университета за национално и световно стопанство.

19.01.2022г.

Изготвил становището:

/доц. д-р Юлиана Матеева/